

Nr 122.

Godkänd av Första kammaren den 22 april 1925.

Godkänd av Andra kammaren den 22 april 1925.

*Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av väckt motion
angående reglering av biskopslönen i Lunds stift.*

(Statsutskottets utlåtande nr 41.)

Till Konungen.

I en inom riksdagen väckt motion (I: 52) har hemställts, att riksdagen ville i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t anhålla, att Eders Kungl. Maj:t med det snaraste måtte vidtaga åtgärder för en reglering av biskopslönen i Lunds stift till en närmare överensstämmelse med vad för densamma gällande föreskrifter innehålla och tidsförhållandena kräva, samt att i fullmakten för blivande innehavare måtte föreskrivas skyldighet att vara underkastad den förändring i lönevillkor, som kan bliva en följd av ny lönereglerings genomförande.

Till stöd för sin framställning har motionären anfört följande:

Efter därom i riksdagens andra kammare väckt motion, vilken statsutskottet enhälligt tillstyrkt, beslöt 1913 års riksdag, utan att utskottets utlåtande föranledde någon diskussion i kamrarna, hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning rörande ändrade grunder för biskoparnas avlöning samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Till stöd härför anförde riksdagen, att de grunder för biskoparnas avlöning, som fastställdes genom kungliga brevet den 15 juni 1861, ej längre kunde anses tillfredsställande, bland annat därutinnan, att avkomsten av de åt biskoparna anslagna tionden, hemman och prebenden dämera otvivelaktigt uppginge till helt andra belopp än vad vid nämnda tidpunkt beräknades.

Något förslag till riksdagen i anledning av berörda skrivelse har sedan dess ej avhört. Sannolikt hava de sedan år 1913 timade händelserna med därav uppkomna ekonomiska konsekvenser ej varit utan sin betydelse. Med den så småningom skeende återgången till normala tidsförhållanden torde emellertid sagda riksdagens anhållan ej böra överlämnas åt glömskan.

Biskopen i Lunds stift har helt nyligen avlidit.

Det torde vara ett allmänt känt förhållande, att med innehavet av biskopstolen i Lund sedan gammal tid följt avsevärda intäkter. Dessa hava mer

än en gång varit föremål för uppmärksamhet. Känt är hurusom såväl vid tiden för Johan Henrik Thomanders utnämning till biskop som ock efter hans död förhandlingar ägde rum, avsedda att inom det rimligas gränser tillmäta lön åt biskopen i Lund.

Den 22 december 1876 fastställdes lönen för biskopen i Lunds stift sålunda, att han skulle innehava: 1:o boställsgården i Lund, 2:o kyrkoherdelönen i Lomma prebendepastorat; 3:o kyrkotionde från Luggude fögderi; 4:o studieskatt och cathedricum; 5:o årliga arrendet av följande hemman och lägenheter, nämligen Helgona- och biskopsvångarna nr 1 och 2 samt hemmanen nr 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 och 13 samt 15 och 18 Östra Torn ävensom de s. k. trädgårdstorpen. — Visserligen har i sagda lönereglering, bland annat, sådan ändring inträtt, att med upphörande av Lomma pastorats prebendeegenskap biskopen i stället kommit att från biskopslöneregleringsfonden uppbära pekuniär ersättning med 2,212 kronor 68 öre samt kyrkotionden och studieskatten gottgjorts med 369 kronor 26 öre. I huvudsak, d. v. s. beträffande innehavda hemman, kvarstår dock löneregleringen oförändrad.

Grunderna för regleringen av avlöningen till rikets biskopar innehållas i nådiga brevet den 15 juni 1861 till kammarkollegium och statskontoret, och sättet för verkställigheten av regleringen finnes närmare angiven i nådiga brevet till samtliga Konungens befallningshavande och domkapitel den 26 februari 1864. Enligt nämnda båda brev är föreskrivet, att samlade summan av den avlöning, som skall tillkomma biskopen i Lund, skall utgöra 15,000 kronor; kommande därtill fri bostad i biskopshuset i Lund, vilket bygges och underhålles av Lunds domkyrkas rika medeltillgångar.

Besinnar man, att vid beräkningen år 1874 av lönen, 15,000 kronor, för biskopen i Lund, uppskattningen av arrendena från sagda många hemman skedde efter medelmarkegångspriset för tjuguarperioden 1847—1866, tarvas icke lång förklaring för att förstå, att den lön, som hittills uppburits vid biskopsstolen i Lund, uppgått till ett belopp, som vida överstigit 15,000 kronor. Den sålunda på arrende upplåtna jorden utgör något över 1,318 tunnland, därav den allra största delen räknas till Skånes bördigaste och bästa jord, och taxeringsvärdet utgör omkring 1 million kronor. Arrendena av sagda åt biskopen upplåtna jord utgjorde åren 1911—1913 över 30,000 kronor och hava under senare tid uppgått med stor sannolikhet till omkring 49,000 kronor.

Vilken lön som rättvisligen bör tillkomma biskopen i Lund torde kommande utredning få ådagalägga. Det kan kanske förtjäna nämnas, att, då rikets ständer år 1857 begärde en undersökning av biskoparnas löneinkomster samt en förändrad reglering av desamma, ständerna ansågo varje biskop böra tilldelas ett belopp, svarande mot den avlöning andra ämbetsmän av jämförlig värdighet åtnjöte. Det är möjligt, att den för närvarande gällande lönen, 15,000 kronor, anses för liten. Det är sannolikt, att exempelvis en lön, uppgående till 50,000 kronor och däröver, anses överdrivet stor. Det har bebådats, att lönereglering för landshövdingarna skulle framläggas vid innevarande års riksdag. Utgår man från, att en landshövding i Malmöhus län, exempelvis, har större representationsskyldighet än biskopen i Lund, så torde ett lämpligt belopp ej vara svårt att finna.

Såsom i motionen erinras, hemställde 1913 års riksdag om utredning rörande ändrade grunder för biskoparnas avlöning. Enligt vad riksdagen har sig bekant, har en utredning i angivna hänseende blivit verkställd, men har

densamma ännu icke lett till någon åtgärd från Eders Kungl. Maj:ts sida. Riksdagen håller för önskvärt, att det ifrågavarande ämnet snart måtte bliva föremål för prövning och beslut av Eders Kungl. Maj:t, vare sig nu en dylik prövning bör grundas på den redan föreliggande utredningen eller Eders Kungl. Maj:t finner skäligt låta verkställa en ny utredning i frågan.

Vad beträffar det nu motionsvis väckta förslaget om reglering av biskopslönen i Lunds stift, anser sig riksdagen böra hos Eders Kungl. Maj:t anhålla om åtgärders vidtagande för en reglering av sagda lön till närmare överensstämmelse med vad tidsförhållandena kräva. Riksdagen förutsätter vidare såsom självfallet, att Eders Kungl. Maj:t i fullmakten för blivande innehavare föreskriver skyldighet att vara underkastad den förändring i lönevillkor, som kan bliva en följd av ny löneroglerings genomförande.

Riksdagen får följaktligen i anledning av ovanberörda motion anhålla, det Eders Kungl. Maj:t täcktes snarast möjligt vidtaga åtgärder för en reglering av biskopslönen i Lunds stift till en närmare överensstämmelse med vad tidsförhållandena kräva.

Stockholm den 22 april 1925.

Med undersätlig vördnad.
